

דף צג.

עין משפט א.

י"ד סימן רפז סעיף כ.בא

כ. כה. יכול הרב לומר לעבדו עשה עמי ואיני זנך ^מ, אבל עבדים של נכסי מלוג חייב לזונם ^נ ואינו יכול לומר להם כך.

הגה: י"א דבשנת בצורת אינו יכול לומר לעבד איני זנך שאין מרחמין עליו ^ס, אבל יכול לומר לו צא מעשה ידיך במזונותיך אע"פ שאינם מספיקין.

כא. כו. הקוטע יד עבד כנעני של אחר נותן לאדונו חמשה דברים ^ע, והעבד ניזון מצדקה אע"פ שהאדון לוקח השבת, שהרי יכול לומר לו עשה עמי ואיני זנך, והריפוי נותן לרפואתו של העבד ואם אמדוהו להתרפאות בה' ימים ועשו לו סם חזק שמיהר להתרפאות בג' ימים, האדון לוקח היתרה אע"פ שהעבד נצטער בסם החזק.

הגה: כ"ש אם אדונו חבל בו דפטור ^פ.

עין משפט ב.ג.

ח"מ סימן שלז סעיף יז

יז. יח. פועל שהיה עושה יחד עם אשתו וכניו ועבדיו והתנה עם בעה"ב שלא יאכלו ממה שהם עושים, אם הבנים גדולים ומדעתן התנה הרי אלו לא יאכלו ^ז, אבל אם הם קטנים יאכלו ולא מהני תנאו.

מ. ממסקנת הגמ' בגיטין דף י"ב ע"א, והיינו רק בעבד כנעני אבל לא בעבד עברי, וכך היא בכתובות בפ' אע"פ, ואף שאין לנו היום ע"ע מ"מ נפ"מ לעבד עברי שקנוי לו למעשה ידיו כמו בסעיף י"ד שאינו יכול לומר לו עשה עמי ואיני זנך. ש"ך ס"ק ל"ג. ובעבד כנעני שאומר לו עשה עמי ואיני זנך היינו שילך ויתפרנס מן הצדקה, שישראל מצווים להחיות העניים שבניהם או יחזר על הפתחים. ש"ך ס"ק ל"ד.

נ. טור בשם הרמב"ם בפ"ט מעבדים, וכמ"ש בריש פ"ז דיבמות, שע"מ כן הכניסה לו אותם, ומ"מ הבעל יכול לומר לו איני נעבד ואיני זן, כ"כ הכ"מ והב"ח. ש"ך ס"ק ל"ה.

ס. דעת תוס' הרא"ש והרשב"א, אבל הרי"ף והרמב"ם לא ס"ל כן.

ע. מימרא דר"י בגיטין י"ב ע"א. וחמשת הדברים הם נזק צער ריפוי שבת ובושת. ועיין בחו"מ סי' ת"כ דנתבארו דיניהם.

פ. ממשנה בב"ק פ"ז ע"א. והיינו בעבד כנעני אבל בעברי חייב בכולן חוץ מהשבת, שם במשנה, ועיין בש"ך בס"ק ל"ז מה שהעיר.

צ. ממשנה צ"ג ע"א, וכתב ה"ה בפ"ב משכירות הלכה י"ד דעבדיו היינו כנעניים.

עין משפט ה.

ח"מ סימן שלז סעיף ה
עין לעיל דף צב: עין משפט ד.ה.

עין משפט ו.ז.

ח"מ סימן שלז סעיף ו

ו ז. השומר במחובר אפי' בשעת גמר מלאכה אינו אוכל ^ק. אבל השומר בתלוש עד שלא נגמרה מלאכתו אע"פ שאינו אוכל מן התורה, אוכל ממנהג המדינה.

עין משפט י.כ.

ח"מ סימן שלז סעיף ח
עין לעיל דף צב: עין משפט ד.ה.

עין משפט ל.

ח"מ סימן שלז סעיף ב

ב ב. בד"א שעושה בגידולי קרקע ^ר, ובמחובר ובשעת גמר מלאכה, כגון, הבורצר ענבים ^ש או המוסק זתים והאורה בתאנים או גודר בתמרים, גם בתלוש מהקרקע אוכל קודם גמר מלאכה ^ת המחייבת אותו למעשר או לחלה.

ב ג. העושה בדבר שאינו גידולי קרקע כגון החולב ^א, והמחבץ, והמגבן אינו אוכל. וכן העושה במחובר שלא בשעת גמר מלאכה, כגון, העודר בגפנים או המכסה שורשי האילנות, ואפי' המנכש בבצלים ושומים שעוקר הקטנים מן הגדולים אע"פ שהוא גמר מלאכת הקטנים ^ב שעיקר מלאכתו לצורך הגדולים להרחיב להם לא יאכל מהם, כיון שעדיין לא נגמרה מלאכתו.

ק. כשמואל בב"מ צ"ג ע"א דשומר לאו כעושה מעשה דמי, והתורה לא התירה לאכול אלא לפועל העושה מעשה. סמ"ע ס"ק ט"ז.

ר. שם במשנה ונלמד בגמ' שם פ"ז ע"ב מפסוקים.

ש. והוא שדעתו לאוכלן כמות שהן, אבל אם דעתו לעשות מהם יין או מזיתים לעשות מהן שמן גמר חיובן אינו אלא לאחר שעשה היין והשמן. סמ"ע ס"ק י"ב, ואז אינו אוכל בהן במחובר.

ת. כמבואר בסעיף ג'.

א. מברייתא פ"ט ע"א.

ב. שם בברייתא.

עין משפט מ.ג.

ח"מ סימן רצא פעיף א

א. שומר חנם נפטר בשבועה מגניבה ואבידה^א ואינו חייב לשלם אלא בפשיעה^ד.

עין משפט ס.

ח"מ סימן שמ פעיף א

א. השואל מחבירו בהמה או כלים ונאנסו בידו כגון שמתה או נשבר הכלי או נשבה חייב^ה.

הגה: ודוקא שקרא האונס מכח השואל, אבל מכח המשאיל פטור^י.

וע"כ מי שיש לו משכון אצל גוי והשאילו לחבירו^ז ליקח עליו עוד מעות ונשרף המשכון^ח פטור השואל שהרי בלאו הכי היה נשרף מכח

ג. ממשנה בב"מ צ"ג ע"א, ובדף צ"ד ע"ב בברייתא יליף לה מקראי. וכשחייבים הד' שומרינן הם חייבים לשלם מעידית כמזיקין, כ"כ הרי"ף והרא"ש והוא בסי' שפ"ה ושפ"ח סעיף ב'.

ובחצי מלוה וחצי פקדון בעיסקא כשצריך לגבות ממנו גובה מחצית מעידית ומחצית מבינונית, כ"כ ברש"ל בפ"ק דב"ק, ש"ך ס"ק א'.

וכשמשלם אינו משלם אלא רק כפי ששעה בשעת פשיעה. ביאורים ס"ק א'.

ד. ואם נגנב או אבד מחמת פשיעתו בשמירתו ג"כ חייב. סמ"ע ס"ק ב'. והש"ך בס"ק ג' הוסיף דאם פשע בשמירתו אפי' נאנס חייב כמו בסעיף ו'.

ובפעמוני זהב הביא שבדין השומרים מצינו שאמר הפסוק "כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור" וממה שכתוב "רעהו" נתמעט עכו"ם וכמו שאמרו בפ' המקבל בדף קי"א. וכ"כ הט"ז בריש סי' ש"א, ואם שומר לעכו"ם פטור אלא א"כ קבל בקנין בסודרו של הגוי להתחייב בשמירה שחייב, ודוקא בקנין ולא בדברים כיון שאיתמעטו משמירה לגמרי אפי' משבועה הילכך בקיבל אחריות צריך דוקא בקנין ולא בסודר של העדים דאין שליחות לעכו"ם ע"ש.

ה. כמפורש בתורה שמות כ"ב, י"ג. ובמשנה פ"ז דמציעא דף צ"ג ע"א, ובשבועות מ"ט ע"א.

ו. אבל אם אירע שלא מחמת השואל כגון השואל בית מחבירו ונשרף באונס, אינו חייב לשלמו, כ"כ בעיר שושן והשיג עליו הסמ"ע דלא דק דפטור משום דאין דין שומרים בקרקעות ובעבדים. והש"ך הוסיף דגם זה מכח השואל שהרי ברשותו הוא. ש"ך ס"ק א'.

ז. פירוש ועדיין הוא ממושכן אצל הגוי בשביל המשאיל.

ח. שביד הגוי, פטור השואל הגם שהוא שואל עליו והוא ג"כ ברשותו רק שנמצא ביד הגוי פטור, דמ"מ היה נשרף ביד הגוי מכח המשאיל שמשכן ג"כ אותו בידו.

ואין המשאיל יכול לטעון תן לי מה שנפטר מחובך ע"י משכוני, דמן השמים רחמו על השואל, כ"כ במרדכי בפ' השואל בב"מ סי' שע"א שהוא מקור דין זה.

ועוד כתב טעם אחר לפטור שלא נקנה לשואל המשכון כיון שלא עשה בו שום מעשה בגוף המשכון. והביאו הסמ"ע בסי' ע"ב סעיף מ"ד. ש"ך ס"ק ב'.

המשאיל.

א. השואל שחייב באונסין ק"ו שחייב בגניבה ואבידה. אבל כל קילקול שיהיה בה מחמת מלאכה שלשם זה שאלה כגון הוכחשה מחמת המלאכה ואפי' מתה מחמת המלאכה פטור ט, ובלבד שלא שינה בה לעשות דבר אחר חוץ מהמלאכה ששאלה בשבילה. אם שינה למלאכה אחרת אפי' קלה יותר חייב י ואפי' שינה בה באותה מלאכה כגון שחרש בה ביום ובלילה שלא כדרך כל הארץ הוי שינוי וחייב בה.

עין משפט ע. חו"מ סימן שג סעיף ב

ב. שומר שחייב בגניבה ואבידה כ, וי"א דאפי' שמר כראוי ל ונתן הכספים תחת הקרקע בעומק מאה אמה, או קפץ עליו חולי ולא יכול היה לשומרם, ואפי' הקיפו לדבר בחומה של ברזל ואילו היה שם ג"כ

ובביאורים ס"ק א' כתב דדוקא שהתנה עם השואל שתיכף כשיפרע המשאיל את חובו לגוי מחוייב השואל להוציא המשכון מיד הגוי, אבל אם נתן לו רשות לשעבדו גם אחרי שהמשאיל יחזיר לו חובו הוא, אז אם נשרף אחר שפרע המשאיל את חובו לגוי גם בבית הגוי השואל חייב בכלולו, רק אם נשרף קודם שפרע המשאיל את חובו אינו חייב לשלם רק כפי ערך חובו, ע"ש.

ט. מרבא בב"מ צ"ו ע"ב, מטעם שאומר לו לאו להעמידה בכילה השאלתיה, ומכיון שלא שינה בה וברשות בעלים עשה בה מלאכה, והם הפסידו לעצמם שלא היה להם להשאיל פרה למלאכה שאינה יכולה לעמוד בה. סמ"ע ס"ק ג'.

י. כ"כ ה"ה על הרמב"ם בריש הלכות שאלה ופקדון. אבל אם מתה קודם שיחרוש בה, או אחר שיחרוש בה, או שרכב עליה ומתה בשעת רכיבה הרי זה חייב.

ובסמ"ע כתב דבסי' ש"ח ובסי' שי"א מסקנת הרא"ש דמותר לשנות בהמה למלאכה אחרת שאינה כבידה יותר וכ"ש לקלה יותר, וע"כ פירש כאן לקלה יותר היינו, שעשה שינוי קל שאפשר לומר בגללו מתה ע"כ חייב. סמ"ע ס"ק ד'.

כ. ממשנה פ"ז דב"מ ובדף צ"ג ע"א.

ל. כך איתא בירושלמי שבועות פ"ח הלכה א' ותוס' בב"ק נ"ז ע"א ד"ה כגון, ורא"ש שם סי' ה', והטור. וטעמם דכל גניבה קרובה לאונס וע"כ אפי' באה ע"י אונס גדול, חוץ מאונס דלסטים מזויין שבזה פטרה אותו התורה שהרי היה שם ולא יכל להציל.

לא היה יכול להציל **מ**, חייב **נ** בגניבה ואבידה אלא א"כ היה שם **ו** ולא יכול היה להציל שאז נפטר.

ח"מ סימן שג סעיף ג

ג. שומר שכר פטור מאונסין **ע**, ואיזהו אונס אם בא עליו ליסטים מזויין אפי' אם גם השומר מזויין הוי אונס מפני שהלסטים מוסר נפשו יותר.

הגה: נפלה שריפה בעיר ונשרפו החפצים שהיה שומר שכר עליהם הוי אונס ופטור, אם לא היה יכול להציל בעצמו **ו** ולא ע"י אחרים. ודוקא שבודאי יודע שנשרפו, אבל אם אינו יודע בבירור רק שהיו שם בבית שנשרף הרי זה אינו יכול ליטע ששומר דשמו גוים נכנסו וגנבו אותו וע"כ חייב לשלם **ז**, אלא א"כ הגוים שנכנסו היו ליסטים מזויינים שאז נשבע שנשרפו או נגנבו בליסטים מזויין ופטור.

מ. ואע"ג דבסעיף י' ברועה שהניח עדרו אליבא דכו"ע אם גם כשהיה שם לא היה יכול להציל פטור, י"ל דשאני התם שישנו אונס דטריפת זאב עליה, משא"כ כאן דשם גניבה עליה, ע"כ בעינן שיהיה דוקא שם ולא יוכל היה להציל אז נפטר. סמ"ע ס"ק ג'.

נ. והש"ך בס"ק ד' כתב דהעיקר כהפוסקים דבגניבה באונס גמור פטור השומר שכר, וכן פסק מהרי"ל בפרק הכונס סי' י"א.

ס. ובפעמוני זהב כתב שרבוני פאס הגדולים הסכימו דאלה המקבלים סחורה למכור באחוזים בריוח שיש להם דין שומר שכר, ובלילות ושבתות ומועדים שמעמידים שם גוי לשמור ונגנב באותו עת השומר פטור, דאדעתא דכך נותנים הסחורה בידם ע"ש.

ע. ממשנה בב"מ צ"ג ע"א, בא עליו ליסטים מזויין ואפי' הרועה מזויין שם בעיא דאיפשטא בסוף צ"ג. ואחרי שהשומר שכר נשבע שנאנס נוטל את שכרו. ש"ך ס"ק ה'.

וכתב בביאורים ס"ק ג' דאם נעשה האונס בגוף החפץ מחוייב בעל הבית לשלם לו שכר שמירה עד שעה שנאנס ושמר כפועל ולא כל שכר השמירה שפסק עמו ופשוט הוא. אבל באונס שאירע לשומר ולא לחפץ פטור בעל הבית לגמרי משכרו, ואפי' למאן דס"ל דגניבה באונס פטור מ"מ פטור משכרו.

פ. אבל אם היה יכול להציל, ורק שמחמת שהיה צריך להציל את שלו לא היה יכול להציל את הפקדון, בכה"ג אפי' שומר חנם חייב. כ"כ הש"ך בס"ק ז'.

ובביאורים בס"ק ה' העלה דבכה"ג שומר חנם פטור ושומר שכר חייב.

צ. ולפי דעת הש"ך בס"ק ד' דגניבה באונס גמור פטור, גם כאן בשריפה ולא ידוע אם נגנבו או נשרפו פטור. ביאורים ס"ק ו'.

עין משפט פ.

ח"מ סימן שז סעיף א

א. השוכר מחבירו בהמה או כלים דינו כשומר שכר ק להתחייב בגניבה ואבידה ופטור מאונסין.

דף צג:

עין משפט א.ב.

ח"מ סימן רצא סעיף יב

יג. שומר חנם שהניח הבהמה ונכנס לעיר, אם נכנס בשעה שדרך בני אדם ליכנס ובא ארי ודרסה או זאב וטרפה פטור ר אפי' אם היה יכול להציל אם היה שם. ואם נכנס בשעה שאין דרך בני אדם ליכנס לעיר רואים שאילו היה יכול להציל אם היה שם חייב ואם לאו פטור ש.

ח"מ סימן שג סעיף י

יד. רועה שהניח עדרו ובא לעיר בין בשעה שדרך הרועים להכנס בין בעת שאין דרך הרועים להכנס, ובא ארי ודרס אין אומרים אילו היה שם היה מציל אלא אומדין אותו אם יכול להציל ע"י רועים ומקלות חייב ת ואם לאו פטור, ובלא ידוע חייב לשלם.

ק. כר"י מברייטא במציעא פ' ע"ב. ואע"פ שנותן לו שכר פעולתו לבעלים, מ"מ בהנאתו שנהנה ממנה נעשה שומר שכר, ואם לא היה מעלה לו שכר היה מתחייב גם באונסין כשואל. סמ"ע ס"ק א'.

ר. והברייתא בב"מ צ"ג ע"ב דמחייבת, איירי בשומר שכר וכך פסק הרמב"ם בפ"ג משכירות הלכה ח'. אבל שומר חנם פטור כשעל בעידנא דעיילי אינשי. וכ"כ ה"ה בשם הרמב"ן והרשב"א.

ש. ולהראב"ד נחשב אונס מחמת פשיעה דאילו היה שם היה מקויים בו "ומוראכם וחיתכם וכו'". והסכים עמו הטור וכן דעת התוס' בב"מ מ"ב ע"א ובפ' האומנין בדף ע"ח ע"א, ואף שהרי"ף והרמב"ם והמחבר פסקו דפטור מ"מ כתב הב"ח להסכים להראב"ד והטור, וכן נראה מדברי הרמ"א בסי' ש"ג סעיף י', וצ"ע למה סתם כאן, ואולי ס"ל דיש לחלק בין שומר חנם לש"ש ובאמת נראה שאין לחלק. וע"כ להלכה הוי ספיקא דדינא והמוציא מחבירו עליו הראיה. כ"כ הש"ך בס"ק ח'.

ת. שם בברייתא, ואם אין הדבר ידוע חייב, וכתב בסמ"ע ס"ק י"א, דמן הסתם היה יכול להציל ע"י רועים ומקלות שהיה שוכרן להציל ולפ"ז בשומר חנם פטור, אלא קשה איך אפשר לומר שמן הסתם היה יכול להציל אלא הטעם משום דכל שאינו יכול לישבע משלם, ולפ"ז א"כ ה"ה גם אם הוא שומר חנם חייב. כ"כ בש"ך ס"ק י'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: וי"א דאם נכנס לביתו בעת שאין דרך הרועים להכנס חייב בכל ענין
דהוי תחילתו בפשיעה * ואפי' סופו באונס חייב.

עין משפט ג. חו"מ סימן שג פעיף ה

ח. רועה שיכול להציל ע"י שהיה קורא לרועים אחרים או להביא
מקלות ולא עשה כן חייב ב' בין שומר חנם בין שומר שכר, אלא
ששומר חנם חייב לקרוא לרועים אחרים ומביא מקלות בחנם ג אבל
שומר שכר חייב להביאם גם בשכר עד כדי דמי הבהמה ד ולוקח שכרן
מבעל הבית ואם לא עשה כן הרי זה פשע ה וחייב לשלם.

עין משפט ד.ה.ו. חו"מ סימן רצא פעיף ח

ט. באו על השומר גנבים וגנבו לו הפקדון ואילו היה צועק היו באים
בני אדם להצילו חייב ו' דפשע בכך. ואפי' אם באו אנשים ז צריך
לצעוק ולבקש אנשים להצילו ולעמוד כנגדם אם היה אפשר לו לעשות

א. הראב"ד ומובא בשיטה מקובצת שם בדף צ"ג והוא שנכנס בזמן שאין דרך בני אדם
להכנס ואז הוי פשיעה גמורה. סמ"ע ס"ק י"ב.

ב. מימרא דרבה שם בב"מ צ"ג ע"ב.

ג. אבל גם שומר חנם שקדם והביא שכר חייב להחזיר לו מה שהוציא, כ"כ בתוס' בפרק
הכונס בב"ק נ"ח וברא"ש לגבי מבריח ארי, וה"ה באדם דעלמא שאינו שומר כלל חייב
להחזיר לו מה שהוציא עד כדי דמי הבהמה. ש"ך ס"ק ח'.

ד. דניחא ליה לבעלים שמצילה משום טירחא שיהיה צריך לקנות אחרת, ומשום שמכיר
הבהמה הזו ולמודה כבר בביתו משא"כ אחרת שיקנה, ומ"מ אם הרועים לא נתרצו
להציל בכדי דמיה, א"צ השומר להוסיף להם דמי טירחא לקניית הבהמה אחרת או דמי
מה שהיתה רגילה בביתו כבר, דשמא בעה"ב לא ירצה להחזיר לו. סמ"ע ס"ק ח'.

ה. והראב"ד בהשגות בפ"ג משכירות הלכה ו' כתב שדבר זה צריך פירוש, שאינו משלם
כל דמי הבהמות, אלא מנכין לו השכר שהיה צריך לשכור הרועים להציל, ואם אותו השכר
עולה עד כדי דמיה, אומדין כמה אדם רוצה ליתן ולא יטרח לקנות בהמות יפות כאלה וזה
משלם, וכתב ה"ה שהדעת מכרעת כן ואפשר שגם הרמב"ם סובר כן וקיצר ע"ש. באר
הגולה אות פ'.

ו. מב"מ צ"ג ע"ב.

ז. בפעמוני זהב הביא שאלה במי שהניח חפץ ביד חבירו והניחו במקום המשתמר, ובזמן
ההוא נכנסה בולשת לעיר ונשללו הבתים ונאבד החפץ של הפקדון, וטוען המפקד
לנפקד למה לא הסתרתה אותו כמו שהחביאו בני אדם חפציהם, והשיב הנפקד גם
במחבואות גילו אותם ולקחו אותם והעלה דפטור דגם אם היה מחביא דמי אומר שהיו
ניצולים ולא דמי לבאו עליו אנשים דאם היה צועק היה ודאי ניצול.

ולא עשה, והוא שהיה מוצא אנשים שיעזרו לו בחנם ^ה אבל בשכר פטור.

עין משפט ז.ז. חו"מ סימן שג סעיף ה
עיינ לעיל עין משפט ג

עין משפט ט.י. חו"מ סימן שג סעיף יא

יא. רועה שומר שכר שהעביר הבהמות על הגשר ואחת הבהמות דחפה חברתה לנהר הרי זה חייב שהיה לו להעבירם אחת אחת, דאין השומר נוטל שכר אלא ע"מ לשמור שמירה מעולה, וכיון שפשע בשמירתן בתחילה והעבירן ביחד אע"פ שסופו באונס בעת הנפילה לנהר שאינו יכול להצילה חייב ^ט.

עין משפט כ. חו"מ סימן רצד סעיף ו

ו. נגנב הפקדון באונס ^י ואח"כ נודע הגנב בין שומר חנם או שכר הרי הוא עושה דין עם הגנב ואינו נשבע ^ז, קדם ונשבע ואח"כ הוכר הגנב אם שומר חנם הוא רצה עומד בשבועתו רצה עושה דין עם הגנב, ואם

ח. ממסקנת הגמ' שם. ודוקא שומר חנם אבל שומר שכר חייב להציל אפי' בשכר כמו שכתב המחבר בסי' ש"ג סעיף ח'. סמ"ע ס"ק י"ד.
ט. שם בגמ'.

י. לשון הרמב"ם בפ"ח משאלה הלכה ו', והיא פלוגתא דאביי ורבא בב"ק ק"ח ע"ב והלכתא כרבא. ונגנב באונס היינו בלסטים מזויין, וכ"כ רש"י ותוס' שם.

כ. פירוש שצריך לשלם לבעלים ויתבע הוא הגנב לדין ליפרע ממנו, כ"כ רש"י בד"ה עושה עמו דין, וה"ה כתב שאינו בדין שיתחייבו השומרים לשלם האונסין אע"פ שהוכר הגנב, אלא פירש שהם חייבים לטרוח ולדון עם הגנב משום שלפעמים הגנב אלם וקשה ואין הבעלים רוצים לטרוח לדון עמו, וזו דעת הרמב"ם.

ועיין בסי' ש"ה סעיף ב' ששם העתיק לשון הטור שחייב השומר שכר לשלם וכשיטת רש"י ותמה הסמ"ע בס"ק ד' מש"כ המחבר כאן כשיטת הרמב"ם.

ובפעמוני זהב כתב לתרץ מהרב עדו"ת ביהוסי"ף דמר"ן בשומר חנם פסק כאן כהרמב"ם שאינו משלם אלא טורח עם הגנב בדין, אבל בסי' ש"ה סעיף ב' שם בשומר שכר פסק שהשומר שכר משלם ונפרע הוא אח"כ מן הגנב, והביא ראיה לדבריו ע"ש.

הוא שומר שכר הוא העושה דין עם הגנב ל.

הגה: ראובן שהיה סרסור בשכר להעביר חוב לשמעון ונאנס החוב ממנו מ והביא עדים על כך וצריכים להשתדל אצל השר בעד החוב, י"א שהדין עם שמעון לדרוש מראובן שהוא ישתדל ב כיון שקיבל שכר והוי כהוכר הגנב.

עין משפט ל. חו"מ סימן רצא סעיף ה

ט. באו על השומר גנבים וגנבו לו הפקדון ואילו היה צועק היו באים בני אדם להצילו חייב ב דפשע בכך. ואפי' אם באו אנסים ע צריך לצעוק ולבקש אנשים להצילו ולעמוד כנגדם אם היה אפשר לו לעשות ולא עשה, והוא שהיה מוצא אנשים שיעזרו לו בחנם ב אבל בשכר פטור.

ל. אע"ג דפטור מהאונסין מ"מ הואיל ואינו מפסיד כלום כיון שהוכר הגנב חייב לטרוח להוציא מן הגנב אפי' לאחר שנשבע הואיל ונהנה בקבלת שכר.

מ. היינו שנפל קילקול בחוב שיצטרך טירחא עם השפטים והפקידים כדי לתקנו כן מפורש בתרומת הדשן סי' שכ"ד.

נ. מתרומת הדשן סי' שכ"ד. וכתב הש"ך בס"ק ט' שמצא בב"י בסי' של"ה שכתב על דברי התרומת הדשן אלו שדבריו מגומגמין, והדין עם הב"י דלא דמי להוכר הגנב ששם היה שומר עליו ונגנב ממנו בביתו ורשותו, ודאי שבכה"ג מחוייב לעשות כל מה שאפשר לעשות להחזירו לבעליו כיון שהיה עליו ש"ש משא"כ כאן.

ו. וכתב הפעמוני זהב הגם שהש"ך הכריע כדברי הב"י, הלכה כהרמ"א אבל מ"מ כל זה בעדיין בעיר השליח שהביא החוב אבל אם רצה לילך למדינה אחרת אינו בדין שנאסור אותו עד שיטרח להגבות חובות אחרים, ע"ש.

ס. מב"מ צ"ג ע"ב.

ע. בפעמוני זהב הביא שאלה במי שהניח חפץ ביד חבירו והניחו במקום המשתמר, ובזמן ההוא נכנסה בולשת לעיר ונשללו הבתים ונאבד החפץ של הפקדון, וטוען המפקיד לנפקד למה לא הסתרתה אותו כמו שהחביאו בני אדם חפציהם, והשיב הנפקד גם במחבואות גילו אותם ולקחו אותם והעלה דפטור דגם אם היה מחביא דמי אומר שהיו ניצולים ולא דמי לבאו עליו אנסים דאם היה צועק היה ודאי ניצול.

פ. ממסקנת הגמ' שם. ודוקא שומר חנם אבל שומר שכר חייב להציל אפי' בשכר כמו שכתב המחבר בסי' ש"ג סעיף ח'. סמ"ע ס"ק י"ד.

עין משפט מ.ג. חו"מ סימן שג סעיף ד

ד. רועה שבאו שני זאבים וטרפו ממנו הרי זה אונס ז, אבל זאב אחד אין זה אונס אפי' בשעת משלחת זאבים. ובכלבים רק ביותר משנים הוי אונס ק.

עין משפט ס. חו"מ סימן שג סעיף ג
עיי' לעיל דף צג. עין משפט ע

עין משפט ע.פ. חו"מ סימן שג סעיף ו

ו. הארי הדוב והנמר והברדלס ר והנחש אם באו מאליהם הוי אונס אבל אם הוליכם למקום גדודי חיה ולסטים אין זה אונס ש וחייב לשלם.

עין משפט צ. חו"מ סימן שג סעיף יב

יב. מתה כדרכה פטור, אבל סיגף אותה ומתה חייב, כגון שהעמידה בחמה או בצינה ואפי' לא מתה מיד ת.

עין משפט ק. חו"מ סימן שג סעיף יג

יג. תקפה אותו הבהמה ועלתה לראשי צוקין א ונפלה הרי זה אונס.

צ. ממשנה בב"מ צ"ג ע"ב וכת"ק דלא כר"י.

ק. מזה שבגמ' אמרו שנים לא הוי אונס משמע דיותר הוי אונס. ה"ה פ"ג משכירות הלכה ד'.

ר. בערוך פירש שהוא מין בעל חי שבז' שנים ראשונים הוא זכר והוא נקרא צבוע ואח"כ מתהפך לנקבה ונקרא נפרזה ואז הוא יותר רע, והוא בב"ק דף ט"ז ע"א. ורש"י בב"מ צ"ג ע"ב ד"ה הברדלס פירש שהוא פוטויש בלעז.

ש. ממשנה שם בב"מ צ"ג ע"ב.

ת. שכיון שסיגפה אמרינן שמאותה שעה התחילה להתקלקל והוי פשיעה. סמ"ע ס"ק י"ג.

א. הרים חדים וגבוהים. ותקפה אותו היינו שאחז בה והיא חזקה ממנו.

עין משפט ד.

ח"מ סימן שג סעיף יד

יד. העלה לראשי צוקין או שעלתה מאליה והוא יכול היה למונעה ב
אע"פ שתקפתו שם ונפלה ומתה או נשברה חייב שכל שתחילתה
בפשיעה וסופו באונס חייב.

עין משפט ש.ת.

ח"מ סימן שג סעיף ג

עיין לעיל עין משפט ס

ב. מבואר בגמ' מציעא ל"ו ע"ב ודוקא בשומר שכר שיש לו לשמור שמירה מעולה.